PRISTOJNOST: OBČINSKI SVET OBČINE ŽIROVNICA
PREDLAGATELJ: KOMISIJA ZA MANDATNA VPRAŠANJA, VOLITVE IN IMENOVANJA

PREDLOG SKLEPA O PODELITVI OBČINSKIH PRIZNANJ ZA LETO 2026

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je 07. avgusta 2026 v Gorenjskem glasu, na spletni strani Občine Žirovnica in na oglasni deski Občine Žirovnica objavila Razpis za zbiranje predlogov za podelitev priznanj Občine Žirovnica za leto 2026. Zadnji rok za oddajo predlogov je bil 28. avgust 2026 do 12. ure. Komisija je pravočasno prejela naslednje predloge z obrazložitvami:

Plaketa Občine Žirovnica:

- Meta Zupan, Sebastijan Zupan, Zdravko Malnar, Nino Rejc, Barbara Oman Bulovec in župan Leopold Pogačar, občinski svetniki in svetnice Neodvisne liste za Žirovnico predlagajo, da se plaketo občine Žirovnica podeli javnemu podjetju JEKO, d.o.o., Cesta maršala Tita 5 4270 Jesenice.
- Lista za vasi pod Stolom, s podporo Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica in Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Jesenice predlagajo, da se plaketa občine Žirovnica podeli Maruši Stres, stanujoči Moste 19 g, 4274 Žirovnica.
- Nova Slovenija – Krščanski demokrati, Občinski odbor Žirovnica predlaga, da se plaketa občine Žirovnica podeli Sonji Mance, stanujoči Moste 32, 4274 Žirovnica in Mariji Košir, stanujoči Smokuč 109, 4274 Žirovnica.

V skladu z Odlokom o priznanjih, občina lahko vsako leto podeli en naziv častnega občana, največ dve plaketi in največ tri nagrade.
Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je vse predloge obravnavala na svoji 19. redni seji, dne 16. 09. 2026 in izbrala naslednje predloge:

PREDLOG ZA PODELITEV PRIZNANJA
PLAKETA OBČINE ŽIROVNICA ZA LETO 2026

PREJEMNIK: **MARUŠA STRES, MOSTE 19 G, 4274 ŽIROVNICA**

PREDLAGATELJI: **LISTA ZA VASI POD STOLOM, s podporo ZAVODA ZA TURIZEM IN KULTURO ŽIROVNICA in JAVNEGA SKLADA RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI, OBMOČNA IZPOSTAVA JESENICE**

UTEMELJITEV

Lista za vasi pod Stolom, s podporo Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica in Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Jesenice predlaga, da se za leto 2026 podeli plaketa Občine Žirovnica Maruši Stres.

Maruša Stres je dolgoletna kulturna ustvarjalka, poustvarjalka, pedagoginja, prostovoljka in ena ključnih sooblikovalk družbenega ter kulturnega življenja v občini Žirovnica. S svojim več kot tridesetletnim delovanjem pomembno prispeva k ohranjanju kulturne dediščine, razvijanju ljubiteljske kulture, povezovanju različnih generacij ter krepitvi prepoznavnosti in ugleda občine. Njeno delo že desetletja presega poklicne in formalne okvire ter temelji na iskreni pripadnosti domačemu okolju, globokemu spoštovanju kulturnega izročila in izjemni prostovoljski predanosti.

Po poklicu je profesorica razrednega pouka in je zaposlena na Osnovni šoli Prežihov Voranc Jesenice. Svoje strokovno znanje, pedagoški čut in ustvarjalnost pa že vrsto let prenaša tudi v širše družbeno okolje, predvsem na področju folklorne dejavnosti, kulturne dediščine in organizacije kulturnih prireditev.

Njena pot v kulturi se je začela leta 1994, ko je kot otrok začela plesati v folklorni skupini Breznica. Po sedmih letih je prevzela vlogo pomočnice vodje predšolske skupine, leta 2003 pa je samostojno postavila svojo prvo koreografijo. Leta 2006 je kot izprašana vodja odraslih in otroških folklornih skupin prevzela vodenje šolske folklorne skupine Breznica. Z izjemnim strokovnim znanjem, ustvarjalnostjo, vztrajnostjo in predvsem izrazitim pedagoškim občutkom je skupino vodila vrsto let ter pomembno zaznamovala njen razvoj. Pod njenim vodstvom se je skupina redno uvrščala v sam vrh slovenskih otroških folklornih skupin in s svojimi nastopi uspešno predstavljala domače okolje tudi zunaj meja Slovenije.

Maruša Stres je skozi leta ustvarila bogat opus samostojnih folklornih koreografij, ki jih odlikujejo vsebinska izvirnost, avtentičnost, ustvarjalnost in izrazita lokalna vpetost. Med njenimi najbolj prepoznavnimi stvaritvami so *Žalike, Mlinarjeva hčerkica, Ta Kašarska fara, K'pa j' to* in *Naj zmaga najboljši*, posebno mesto pa ima zgodovinsko obarvana koreografija *Kašarji pa Puntarji*, ki skozi folklorni izraz prikazuje dogajanje med vasmi na območju današnje občine Žirovnica. Njene koreografije so bile predstavljene na številnih odrih v Sloveniji ter v tujini, med drugim na Češkem, v Avstriji, Italiji, Nemčiji in Makedoniji. S tem je domačo kulturno ustvarjalnost približala širšemu občinstvu in pomembno prispevala k prepoznavnosti občine.

Njeno strokovno delo na področju folklorne dejavnosti je podprto tudi z izobrazbo in raziskovalnim delom. V diplomskem delu *Usposobljenost učiteljev razrednega pouka za poučevanje ljudskega plesa pri glasbeni vzgoji* je obravnavala področje, ki ga je nato uspešno prenašala v prakso. Svoje znanje in izkušnje je med drugim delila tudi v sodelovanju s Pedagoško fakulteto, kjer je s folklorno skupino predstavljala oblačila, plese, igre in pesmi domačih krajev ter tako sodelovala pri prenosu znanja o slovenski ljudski kulturi na prihodnje generacije pedagogov.

Pomemben del njenega delovanja predstavljajo tudi koncerti in drugi kulturni dogodki, ki jih je s svojim delom sooblikovala in soustvarjala. Pod njenim vodstvom je folklorna skupina Breznica razvila tradicijo odmevnih koncertov, med katerimi izstopajo cikel *Mama je ena sama*, jubilejni koncert ob 15-letnici delovanja *Pa cunca, pa flikca, pa strgana kikla*, za katerega je skupina prejela Priznanje Občine Žirovnica, ter dvojni jubilejni koncert ob 20-letnici delovanja *Lepo je biti folklornik*. Ti dogodki so pomembno obogatili kulturno ponudbo občine in dokazali, da je mogoče s predanim ljubiteljskim delom ustvarjati kakovostne, vsebinsko bogate in širše odmevne kulturne programe.

Maruša Stres pa nikakor ni dejavna zgolj na področju folklornega plesa. Skozi leta se je uveljavila kot vsestranska kulturna delavka, moderatorka, povezovalka in nepogrešljiva soustvarjalka številnih prireditev v občini in širše. Z izjemnim občutkom za besedo, suverenim nastopom, poznavanjem lokalnega okolja in posluhom za občinstvo povezuje različne vsebine, nastopajoče in generacije. S svojim delom sooblikuje številne osrednje dogodke društva – od tradicionalnega Markovga smna, likovnih srečanj in razstav, prireditev ob dnevu državnosti ter letnih koncertov posameznih skupin društva do drugih pomembnih kulturnih dogodkov.

Posebno mesto v njenem delovanju ima že več kot dve desetletji trajajoče sodelovanje z Lojzetom Ropretom pri sooblikovanju osrednje slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku v Vrbi. V vlogi dame iz Prešernovih časov s svojim nastopom, estetskim občutkom in poznavanjem zgodovinskega konteksta obiskovalcem približuje čas in ustvarjalnost Franceta Prešerna. Pri tem ji uspeva nekaj posebej dragocenega – kulturno dediščino približati na način, ki je hkrati dostojen, topel, igriv in razumljiv tudi mlajšim generacijam. S tem pomembno prispeva k ohranjanju spomina na našega največjega pesnika in k utrjevanju kulturne identitete kraja, ki je z njim neločljivo povezan.

Vseskozi je njeno delovanje izrazito prostovoljsko. Za njim niso le številne ure vaj, priprav, nastopov, koreografskega in pedagoškega dela, temveč tudi neštete ure organiziranja, povezovanja, pripravljanja prireditev in dela v ozadju, ki javnosti pogosto ostanejo nevidne. Prav v tem se kaže posebna vrednost njenega prispevka: svoje znanje, čas in ustvarjalno energijo že desetletja nesebično namenja skupnosti.

Maruša Stres je zato veliko več kot uspešna folklorna vodja ali kulturna ustvarjalka. Je povezovalka ljudi, generacij in vsebin, mentorica mladim, varuhinja kulturnega izročila ter pomembna nosilka kulturnega utripa občine Žirovnica. S svojim delovanjem dokazuje, da se kulturna dediščina ne ohranja zgolj s spominjanjem preteklosti, temveč predvsem z njenim živim prenašanjem na nove generacije in ustvarjalnim vključevanjem v sodobno življenje.

Njeno delo pomembno prispeva k temu, da občina Žirovnica ostaja prostor, v katerem se spoštujeta tradicija in kulturna dediščina, hkrati pa se ustvarja prostor za nove vsebine, povezovanje in razvoj. S številnimi nastopi doma in v tujini je prispevala tudi k širši prepoznavnosti občine ter njenega kulturnega bogastva.

Zaradi njenega **dolgoletnega, izjemnega in vsestranskega prispevka k razvoju ljubiteljske kulture, ohranjanju in prenašanju slovenske kulturne dediščine, povezovanju generacij, bogatenju kulturnega življenja ter krepitvi prepoznavnosti in ugleda občine Žirovnica** predlagamo, da se **Maruši Stres podeli Plaketa Občine Žirovnica za leto 2026**.

Prepričani smo, da je s svojim več kot tridesetletnim predanim delovanjem in izjemnim prostovoljskim prispevkom pustila trajen pečat v kulturnem prostoru občine ter si za svoje delo in doprinos skupnosti predlagano občinsko priznanje v celoti zasluži.

PREJEMNIK: **SONJA ZOFIJA MANCE, MOSTE 32, 4274 ŽIROVNICA IN MARIJA KOŠIR, SMOKUČ 109, 4274 ŽIROVNICA**
PREDLAGATELJ: **NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKI DEMOKRATI, OBČINSKI ODBOR ŽIROVNICA**

UTEMELJITEV

Predlagamo, da se Sonji Zofiji Mance in Mariji Košir za njuno izjemno, dolgoletno in predano prostovoljsko humanitarno delo podeli Plaketa Občine Žirovnica.

Sonja Mance in Marija Košir sta bili vse od začetkov Župnijske Karitas Breznica leta 1990 do leta 2026, torej kar 36 let, srce Župnijske Karitas. Na terenu sta ves čas delali z roko v roki in skupaj opravili vse, kar je bilo potrebno, da je pomoč prišla do človeka v stiski.

Njuno prostovoljsko delo je potekalo ob redni zaposlitvi, družinskih in drugih vsakdanjih obveznostih. Kljub temu sta skozi več kot tri desetletja vztrajali pri svojem poslanstvu. Druga drugi sta bili v oporo in spodbudo tudi v obdobjih, ko je bilo prostovoljcev – njunih sodelavcev malo in za delo v Karitasu ni bilo večjega zanimanja. Tudi z zelo majhnimi ekipami sta uspeli ohranjati dejavnost in poskrbeti, da pomoč ljudem v stiski ni zastala.

V prvih letih sta skupaj s sodelavci dejavno iskali posameznike in družine, ki so potrebovali pomoč. Pogosto je šlo za skrite stiske, ki jih okolica ni poznala ali opazila. Ljudi sta obiskovali na njihovih domovih, prisluhnili njihovim težavam ter iskali možnosti za pomoč. S svojim dolgoletnim in zaupnim delom sta pomembno prispevali k temu, da so se ljudje sčasoma začeli na Karitas obračati tudi sami. Pri začetkih njunega humanitarnega dela jima je bila pomembna učiteljica in svetovalka sestra usmiljenka, zdravnica Vida Rojc.

Pomoč je skozi leta zajemala številna področja vsakdanjega življenja. Družinam in posameznikom v stiski so zagotavljali hrano, oblačila in obutev, pomagali pri nakupu šolskih potrebščin in stroških kurjave ter otrokom in družinam omogočali letovanja. Ob velikonočnih in božičnih praznikih so dodatno poskrbeli za najbolj potrebne. Posebno skrb so namenjali tudi otrokom in odraslim s posebnimi potrebami, bolnim, invalidom ter

starejšim. Obiskovali sta bolne in ostarele ter jim poleg konkretne pomoči namenjali tudi svoj čas, pogovor in človeško bližino.

Pomemben del njunega dela je predstavljalo tudi razdeljevanje evropske hrane, kar je zahtevalo ustrezne prostore, pravilno ravnanje z živili, vodenje evidenc in izpolnjevanje predpisanih pogojev. Sonja in Marija sta se za takšno delo skupaj z drugimi sodelavci izobraževali in usposabljali, prav tako pa sta se udeleževali izobraževanj za delo z ljudmi v različnih življenjskih stiskah.

Pri svojem delu sta se ves čas povezovali z drugimi. Župnijska Karitas Breznica je sodelovala s Škofijsko Karitas in okoliškimi župnijskimi Karitas ter z Občino Žirovnica, Rdečim križem, Domom upokojencev in drugimi ustanovami ter organizacijami. Takšno sodelovanje je omogočalo učinkovitejšo in celovitejšo pomoč posameznikom in družinam.

Sonja Mance in Marija Košir sta sodelovali tudi pri humanitarnih akcijah ob elementarnih nesrečah, požarih in drugih izrednih dogodkih. Posebej intenzivno je bilo delo v času vojn na območju nekdanje Jugoslavije, ko je bilo treba pomoč organizirati praktično vsakodnevno. Njuna solidarnost je segala tudi zunaj domačega okolja, saj sta sodelovali pri zbiranju sredstev za ljudi v drugih delih sveta, med drugim v Afriki, posebej na Madagaskarju.

Posebna vrednost njune zgodbe je prav njuno 36-letno sodelovanje. Formalni funkciji sta bili različni, na terenu pa sta skupaj obiskovali ljudi, razdeljevali pomoč, organizirali akcije, pripravljali prostore in opravljali vse drugo, kar je bilo potrebno. Z medsebojnim zaupanjem, podporo in vztrajnostjo sta bili pomemben temelj neprekinjenega delovanja Župnijske Karitas Breznica.

Župnijska Karitas Breznica je za svoje delo v preteklosti že prejela priznanje Občine Žirovnica. Tokratni predlog pa je namenjen osebnemu priznanju dvema posameznicama, ki sta bili več kot tri desetletja med njenimi ključnimi nosilkami in svoje prostovoljsko delo nadaljujeta še danes.

Za njunim delom so predvsem ljudje: družine in posamezniki, ki so prejeli pomoč v težkih življenjskih obdobjih, otroci, ki so dobili šolske potrebščine ali možnost letovanja, starejši in bolni, ki so bili deležni obiska in pogovora, ter številni drugi, ki so vedeli, da se lahko v stiski obrnejo po pomoč.

S svojim dolgoletnim prostovoljskim delom sta Sonja Mance in Marija Košir pomembno prispevali h gradnji solidarne, povezane in čuteče lokalne skupnosti. Njuna skrb za ljudi, vztrajnost, odgovornost, medsebojna podpora in sposobnost povezovanja z različnimi javnimi zavodi in organizacijami predstavljajo trajen prispevek h kakovosti življenja ter ugledu Občine Žirovnica.

Šestintrideset let neprekinjenega prostovoljskega dela, opravljenega z veliko mero odgovornosti, človečnosti in pripravljenosti pomagati, predstavlja izjemen in trajen prispevek naši lokalni skupnosti.

Zato predlagamo, da se Sonji Mance in Mariji Košir za njun osebni zgled, za njuno izjemno, neprekinjeno ter dolgoletno humanitarno delo, ki je usmerjeno k človeku v stiski, pušča pečat dobrote v lokalni skupnosti in krasi ugled Občine Žirovnica podeli Plaketa Občine Žirovnica za leto 2026.

Na podlagi 32. člena Statuta Občine Žirovnica (Uradni list RS, št. 66/18 – UPB2), Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja predlaga Občinskemu svetu Občine Žirovnica, da sprejme naslednji:

SKLEP:
Občinsko priznanje Plaketa Občine Žirovnica za leto 2026 se podeli:

- Maruši Stres, Moste 19 g, 4274 Žirovnica
- Sonji Zofiji Mance, Moste 32, 4274 Žirovnica in Mariji Košir, Smokuč 109, 4274 Žirovnica

Številka: 011-0003/2022
Datum: 21. 09. 2026

Pripravila:
Helena ČADEŽ, dipl.upr.org.

Vanja Resman Noč, univ. dipl. ekon, l.r.
Predsednica Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja